

Journal of Social Sciences

Volume 28
Issue 0 *Issue 1-2*

Article 1

1991-01-01

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

บรรณาธิการ (1991) "บทบรรณาธิการ," *Journal of Social Sciences*: Vol. 28: Iss. 0, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol28/iss0/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

คำแถลง

การรวบรวมบทความ รัฐธรรมนูญและการปกครอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมผลงานทางวิชาการของ รองศาสตราจารย์ พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย อาจารย์ประจำภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ที่ได้พิมพ์เผยแพร่ในที่ต่าง ๆ ให้มาอยู่ในเล่มเดียวกัน เพื่อเป็นที่ระลึกและเป็นเกียรติแก่ท่านอาจารย์พงศ์เพ็ญ ซึ่งได้รับราชการมาจนเกษียณอายุในเดือนกันยายน พ.ศ.2534 นี้

ท่านอาจารย์พงศ์เพ็ญ เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีที่ท่านรับราชการที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ในการสอนนิสิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในทางรัฐศาสตร์ และในการเผยแพร่ความรู้ความคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการพัฒนาทางการเมืองของไทยให้สาธารณชนได้รับรู้

ท่านอาจารย์พงศ์เพ็ญเป็นนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ดังนั้นในโอกาสที่ท่านอาจารย์เกษียณอายุในครั้งนี้ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ เห็นสมควรรวบรวมบทความของท่านอาจารย์จัดพิมพ์ขึ้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นเกียรติแก่ท่านอาจารย์สืบไป

ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

กันยายน 2534

คำนำ

หนังสือ รัฐธรรมนูญและการปกครอง นี้เป็นหนังสือรวมบทความของรองศาสตราจารย์ พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย แห่งภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ได้อุทิศตนศึกษาค้นคว้า และประสิทธิประสาทวิชารัฐศาสตร์ในประเทศไทยด้วยใจรักและความมุ่งมั่นมาเป็นเวลา 31 ปี ทั้งที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยที่ท่านมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในสาขาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านได้ประยุกต์ใช้กับสภาพการเมืองการปกครองของไทยมาโดยตลอด ดังนั้นเนื่องในโอกาสที่ท่านเกษียณอายุราชการในเดือนกันยายน พ.ศ.2534 นี้ คณะผู้จัดทำวารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้นำข้อเขียนในเรื่องรัฐธรรมนูญและการปกครอง ซึ่งท่านได้เขียนไว้ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่ออันสำคัญของการเมืองไทยคือระหว่างปี พ.ศ.2509 และปี พ.ศ.2529 มารวมตีพิมพ์ไว้ ณ ที่นี้เพื่อประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลังในการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้โดยที่เห็นว่าข้อเขียนเหล่านี้ยังมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อความพยายามในปัจจุบันที่จะสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

บทความแรกวางพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดของประเทศ ในรูปแบบที่บุคคลทั่วไปจะเข้าใจได้โดยง่าย ข้อเขียนชิ้นต่อมาเป็นข้อเขียนในปี 2512 ซึ่งเป็นช่วงของการทดลองใช้รูปแบบประชาธิปไตยที่มีสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ปกครองในระบอบเผด็จการทหารมา 10 ปี ในข้อเขียนนี้รองศาสตราจารย์ พงศ์เพ็ญ เสนอวิธีการทางรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจให้เอื้อแก่การสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพที่สำคัญเสนอให้มีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงเพื่อที่ฝ่ายบริหารจะได้มีฐานความชอบธรรมจากประชาชน แต่ก็โดยที่ต้องพัฒนาสถาบันนิติบัญญัติให้มีความสามารถในการควบคุมฝ่ายบริหารด้วย ทั้งยังเสนอให้ปรับปรุงระบบเลือกตั้งให้เสริมสร้างระบบพรรคเพื่อให้สถาบันนิติบัญญัติและรัฐบาลมีเสถียรภาพมั่นคง รองศาสตราจารย์ พงศ์เพ็ญ ได้พยายามผลักดันความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมเมื่อเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ได้เปิดโอกาสให้ท่านได้ร่วมในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ซึ่งปรากฏว่าท่านประสบความสำเร็จเป็นบางส่วน ต่อมาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2518 ท่านได้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งด้วย

บทความสั้น ๆ สองบทความถัดมาพิจารณาปัญหาย่อย 2 ปัญหา คือ ปัญหาที่ว่า พรรคการเมืองและสถาบันนิติบัญญัติจะทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชนให้ ผู้ปกครองได้รับรู้ได้ดีเพียงใด ในเงื่อนไขใด และปัญหาการควบคุมกฎหมายไม่ให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยเสนอให้สร้างองค์กระคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระทั้งจากสถาบันบริหาร และสถาบัน นิติบัญญัติขึ้นเพื่อทำหน้าที่นี้

บทความสุดท้ายเป็นบทความวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยในช่วงรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ.2529) ซึ่งพบว่า โครงสร้าง อำนาจทางการเมืองยังขาดดุลยภาพระหว่างพลังทางการเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรค การเมืองยังคงเป็นสถาบันที่อ่อนแอ และสถาบันทหารยังคงมีพลังสูงเกินไปโดยเปรียบเทียบ แต่ โดยที่ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ โอกาสในการพัฒนาประชาธิปไตยจึง มีมากขึ้น จึงเสนอว่าพรรคการเมืองควรที่จะมุ่งระดมประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มาก

เราจะยอมรับความคิดของรองศาสตราจารย์ พงศ์เพ็ญ หรือไม่ก็ตาม เราคงต้องยอมรับ ว่าท่านเป็นนักวิชาการผู้มีความสามารถในการประยุกต์วิทยาการรัฐศาสตร์ในการอธิบายการเมืองไทย และเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาโดยอิงหลักวิชา มุ่งสู่ความราบรื่นในการสถาปนาระบบประชาธิปไตยให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงในประเทศไทย นับเป็นคุณูปการต่อวงการรัฐศาสตร์ไทย และต่อ สังคมไทย

อนึ่ง หนังสือรวมบทความนี้ ถกกันทนากการแต่ท่านสมาชิกวารสารสังคมศาสตร์ เป็น การขุดเขยและขอมาต่อการที่ในช่วงปี 2529 และ 2530 ไม่สามารถตีพิมพ์วารสารออกมาให้ ครบจำนวนฉบับได้ ขณะนี้กองบรรณาธิการชุดใหม่ได้เข้ารับหน้าที่แล้ว และกำลังจัดทำ วารสารอย่างขมักเขม้นเพื่อบริการแก่วงการวิชาการให้ได้ปีละ 3 ฉบับ โดยวารสารฉบับต่อไปจะ ออกวางตลาดพร้อม ๆ กับหนังสือรวมบทความนี้

วารสารทางสังคมศาสตร์ฉบับแรกของไทยฉบับนี้ จะยังคงมีคุณูปการต่อบรรณพิภพได้ ก็ด้วยความร่วมมือของเพื่อนนักวิชาการสังคมศาสตร์ทุกสาขาในการส่งบทความมาให้พิจารณาตีพิมพ์ และด้วยความสนับสนุนเกื้อกูลของท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านทุกท่าน ลำพังความสนับสนุนใน การตีพิมพ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแม้จะช่วยให้วารสารนี้อยู่รอดได้ ก็ไม่อาจรับประกัน คุณภาพของวารสารได้ ดังนั้นจึงขอขอบพระคุณในความปรารถนาดีของท่านทั้งหลายมา ณ ที่นี้ด้วย

ม.ร.ว.พฤทิสสถาน ชุมพล
ดวงพร มาจำเนียร